

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Zdeňka Kühna, Mgr. Daniely Zemanové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **O. P.**, zastoupená JUDr. Drahomírou Janebovou Kubisovou, advokátkou se sídlem Blahoslavova 186/II, Mladá Boleslav, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 5. 2008, č. j. OAM-289/LE-BE03-BE07-2008, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 5. 9. 2008, č. j. 49 Az 29/2008 - 43,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna advokátky JUDr. Drahomíry Janebové Kubisové **se určuje** částkou 2856 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 5. 5. 2008, zamítl žalovaný žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný dospěl k závěru, že žalobkyní uváděné důvody spočívající v sexuálním zneužívání cizími muži, problémech s drogami a ve snaze o legalizaci pobytu na území České republiky nelze podřadit pod důvody uvedené v § 12 a v § 14a zákona o azylu, pro které lze udělit některou z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný rovněž upozornil na skutečnost, že stěžovatelka po skončení platnosti víza pobývala na území ČR nelegálně, nelegálně zde pracovala a žádost o udělení mezinárodní ochrany podala až po uložení správního vyhoštění Policií ČR.

[2] Žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného podala žalobu, kterou Krajský soud v Praze zamítl podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), rozsudkem ze dne 5. 9. 2008.

[3] Stěžovatelka nejprve namítla, že se na Ukrajině nemohla obrátit na státní orgány s žádostí o poskytnutí pomoci, neboť se obávala negativních následků. Ani správní orgán, ani krajský soud nepřihlédly k faktu, že sexuální zneužívání stěžovatelky se odehrávalo v období, kdy stěžovatelka dosáhla 14-17 let věku, proto je velmi nepravděpodobné, že by se oběť sexuálního násilí tohoto věku sama obrátila na státní orgány s žádostí o pomoc; navíc muž, který žalobkyni sexuálně zneužíval, měl úzké vazby na příslušníka policie, takže s ohledem na vysoce korupční prostředí domovského státu by pomoc stěžovatelce poskytnuta nebyla. Stěžovatelka se tak neztotožňuje s názorem krajského soudu, podle nějž by se bezpochyby v domovském státě domohla účinné a efektivní pomoci.

[4] Dále stěžovatelka uvádí, že správní orgán i krajský soud nesprávně vyhodnotily informace, které těmto orgánům poskytla ohledně konfliktu s neznámými muži, jehož obětí se stala rovněž její kamarádka. Ta byla těmito muži odvezena a propuštěna až po několika dnech a stěžovatelka má obavu z obdobného jednání vůči ní.

[5] Stěžovatelka se tak stále obává návratu do vlasti. Oproti tomu na území České republiky se cítí natolik bezpečně, že si zde našla trvalého partnera a rozhodla se s ním založit rodinu. Ostatně již v době svého zadržení Policií ČR byla těhotná. Toto těhotenství však bylo předčasně ukončeno, neboť stěžovatelka v důsledku velkého psychického vypětí po zadržení potratila.

[6] Stěžovatelka konečně namítla, že ani jeden z rozhodujících orgánů dostatečně nezkoumal naplnění podmínek udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu; stěžovatelka má za to, že popsané důvody jsou důvody hodné zvláštního zřetele.

II.

[7] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu (mezinárodní ochrany) lze pro stručnost odkázat např. na usnesení zdejšího soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[8] Stěžovatelka nejprve namítla, že se na Ukrajině nemohla obrátit na státní orgány s žádostí o poskytnutí pomoci, neboť se obávala negativních následků (blíže viz bod [3] výše). Tyto námitky směřují proti závěru správního orgánu (aprobovanému krajským soudem), podle nějž problémy, jímž stěžovatelka čelila ve vlasti, nelze podřadit pod výčet důvodů rozhodných pro udělení azylu. Obavy před vyhrožováním ze strany soukromých osob totiž nejsou bez dalšího důvodem pro udělení azylu. Z výpovědi stěžovatelky učiněných v řízení před správním orgánem je patrné, že její potíže na Ukrajině spočívaly jednak v sexuálním násilí, kterému byla vystavena ze strany dvou mužů z jejího blízkého okolí, jednak v důsledcích užívání drog. Stěžovatelka se navíc ani nepokusila příslušné orgány ve své vlasti kontaktovat.

[9] Skutkově obdobnými případy, v nichž azylové důvody spočívaly v potížích vyvolaných soukromými osobami, se Nejvyšší správní soud již zabýval. Uvést lze především rozsudky ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 81/2006 - 85, ze dne 18. 1. 2006, č. j. 1 Azs 92/2004 - 50, ze dne 20. 12. 2005, č. j. 4 Azs 66/2006 - 42, ze dne 2. 3. 2005, č. j. 4 Azs 271/2004 - 58, ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, či rozsudek ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51. V této souvislosti byla předmětem množství rozhodnutí zdejšího soudu též otázka možnosti občanů domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů země původu a schopnosti těchto orgánů jim takovou ochranu poskytnout. Namátkou lze uvést usnesení ze dne 9. 4. 2009, č. j. 2 Azs 9/2009 - 47, ze dne 2. 4. 2009, č. j. 1 Azs 2/2009 - 89, dále rozsudky ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36, a rozsudek ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 7/2003 - 60. Otázkou intenzity potíží se soukromými osobami ve vztahu k přičitatelnosti jednání těchto soukromých osob státním orgánům se pak kasační soud dostatečně zabýval např. v rozsudku ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006 - 52, publikovaným pod č. 1066/2007 Sb. NSS a rozsudcích ze dne 2. 3. 2005, č. j. 4 Azs 271/2004 - 58, a ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41. Například v již uvedeném rozsudku č. j. 3 Azs 22/2004 - 48 zdejší soud uvedl, že *„žalobkyně v průběhu správního řízení neuvedla žádný důvod, jenž by bylo možné podřadit pod zákonem o azylu taxativně vymezené důvody pro udělení azylu, když osobní a rodinné potíže a rodinné potíže a obavy z pronásledování ze strany soukromých osob těmito důvody nejsou...když toto žalobkyní uváděné jednání nebylo vyvoláno či tajně podporováno státní mocí a nebylo ani součástí státní politiky, navíc bylo zjištěno, že se žalobkyně ve své domovské zemi nedomáhala pomoci ze strany státních orgánů.“*

[10] Stěžovatelka dále namítla, že správní orgán i krajský soud nesprávně vyhodnotily informace, které těmto orgánům poskytla ohledně konfliktu s neznámými muži (viz bod [4]). K této námitce však Nejvyšší správní soud v souladu s § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřihlíží, neboť se jedná o důvod, které stěžovatelka neuplatnila v řízení před krajským soudem, ač tak učinit mohla.

[11] Další námitka stěžovatelky, podle níž si zde našla trvalého partnera a rozhodla se s ním založit rodinu (blíže viz bod [5]), má zdejší soud zřejmě dovést k závěru, že vycestování stěžovatelky z České republiky by bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR, konkrétně s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“); takový rozpor by pak měl představovat vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu (tímto způsobem stěžovatelka právně kvalifikovala obdobnou námitku v žalobě ke krajskému soudu). Ve vztahu k této námitce lze odkázat na dřívější judikaturu Nejvyššího správního soudu, například na rozsudky ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, a ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65. V nich se zdejší soud vyjádřil v tom smyslu, že zásahem do soukromého a rodinného života, který si cizinec na území České republiky vytvořil, by v souvislosti s čl. 8 Úmluvy mohl být zpravidla pouze dlouhodobý zákaz pobytu, který by právě svou délkou mohl dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu ve smyslu judikatury Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku. Výjimkou by pak mohl být pouze případ, kdy by nepřiměřeným zásahem do rodinné či osobní vazby byla již pouhá nutnost jeho vycestování. Vztahem zakládajícím rodinný život je pak v první řadě vztah manželů v zákonném a skutečném manželství, což není stěžovatelčin případ. Ten by případně mohl naplnit pojem soukromého života zahrnujícího do určité míry i širší aspekty života jednotlivce, včetně práva na vytváření a

rozvíjení vztahů s dalšími lidskými bytostmi. Ovšem i kdyby v daném případě bylo vůbec možné hovořit o naplnění pojmu rodinného, resp. soukromého života, je třeba si uvědomit, že ustanovení čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Při stanovení rozsahu povinností státu je v tomto směru nutno zvážit okolnosti konkrétního případu a v této souvislosti štrasburský soud bere v úvahu mimo jiné i případné extraterritoriální účinky čl. 8 Úmluvy.

[12] V případě stěžovatelky je však zřejmé, že nutnost vycestování natolik zásadní zásah do jejího osobního života nepředstavuje. Krajský soud po zvážení okolností daného případu dospěl k závěru, že v případě stěžovatelky se jedná o ryze účelové tvrzení, s čímž se Nejvyšší správní soud ztotožňuje.

[13] Nejvyšší správní soud se konečně zabýval námitkou, podle níž ani jeden z rozhodujících orgánů dostatečně nezkoumal skutečnou situaci stěžovatelky ve vztahu k otázce naplnění podmínek pro udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu. Z ustálené judikatury zdejšího soudu však vyplývá, že v případě, kdy správní orgán aplikuje § 16 zákona o azylu, není již potřeba zkoumat, zda existují podmínky pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu; viz např. usnesení ze dne 11. 3. 2009, č. j. 1 Azs 49/2008 - 94 nebo rozsudek ze dne 15. 9. 2005, č. j. 7 Azs 138/2005 - 68.

[14] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečné odpovědi na všechny námitky podané stěžovatelkou v kasační stížnosti. Kasační stížnost není přijatelná ani pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon, tedy změnit výklad určité, dosud správními soudy jednotně řešené právní otázky. Nejvyšší správní soud konečně neshledal žádné zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky a které by tak mělo za následek přijatelnost kasační stížnosti. Za těchto okolností soudu nezbývá než konstatovat, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl.

[15] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[16] Žalobkyni byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.).

[17] Výše odměny byla stanovena za jeden úkon právní služby spočívající v sepsání a podání kasační stížnosti dle § 9 odst. 3 písm. f) a dle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), tedy ve výši 1 x 2100 Kč a 1 x 300 Kč, celkem 2400 Kč. Protože ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 456 Kč, odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Ustanovenému advokátovi se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 2856 Kč.

[18] Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. července 2009

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně

senátu